

EURÓPAI BÖRTÖNÖK: JOGI HÍREK A TAGÁLLAMOKBÓL

2022. NOVEMBER

*Nincs egyszerű dolguk a jogi szakembereknek, ha lépést szeretnének tartani a börtönjogra vonatkozó nemzeti ítélkezési gyakorlattal, valamint a jogalkotás és a végrehajtás legújabb fejleményeivel. A **börtönperekkel foglalkozó európai hálózat, valamint a hálózat európai tagjai és partnerei** ezen összefoglaló útján tájékoztatják az ügyvédek és civil társadalmi szervezeteket a börtönjog terén tapasztalható legfontosabb jogi fejleményekről. Reméljük, hogy segítséget nyújt az európai trendek pontosabb meghatározásához és a jogi gyakorlatba való átültetéséhez. Összefoglalónk **14 európai uniós tagállammal, továbbá Oroszországgal, Moldovával, Ukrajnával és Grúziával** foglalkozik.*

Szívesen vesszük visszajelzését arról, hogyan tehetjük a hírlevelet az Ön számára hasznosabbá.

A 2022 ÁPRILISI–JÚLIUSI BÖRTÖNJOGI HÍREK ÁTTEKINTÉSE

EURÓPA TANÁCS ■ Az **orosz** parlament által elfogadott törvény lehetővé teszi az orosz hatóságok számára, hogy ne hajtsák végre az EJEB 2022. március 15. után jogerőre emelkedett ítéleteit.

KOMPENZÁCIÓS JOGORVOSLATI LEHETŐSÉGEK ■ **Belgiumban** történt az a szokatlan eset, hogy egy jogszerűtlenül, az ügyvédje jelenléte nélküli kihallgatott fogvatartott epres pitét kapott kártérítésként, [ami az országban fogvatartottak meglévő kompenzációs jogorvoslati lehetőségeinek hiányosságaira utal](#). Egy **bolgár** bíróság nem vagyoni kárért járó kártérítést számolt ki egy olyan fogvatartott számára, akit „embertelen és megalázó” körülmények között tartottak fogva (túlzsúfolt cella, nem megfelelő higiénias feltételek, elégtelen világítás, elégtelen orvosi ellátás stb.), [az anyagi erőforrásokkal nem rendelkező személyeknek járó szociális juttatás összege alapján](#).

COVID-19 ■ **Grúziában** büntetést mérsékelő rendszert hoztak létre, amellyel kompenzálják a fogvatartottakat a Covid19-világjárvány alatt a börtönökben bevezetett korlátozásokért. **Magyarországon** feloldották a büntetés-végrehajtási intézményekben a látogatási tilalmat, de a látogatásokra csak teljes fizikai elkülönítés mellett kerülhet sor. **Portugáliában** egy bíróság [úgy ítélte meg, hogy a Covid19-világjárvány nyomán bevezetett ideiglenes intézkedések csak börtönben letöltendő szabadságvesztésekre vonatkoznak](#), a házi őrizetet elrendelő ítéletekre nem.

FOGVATARTÁSI KÖRÜLMÉNYEK ■ **Magyarországon** egy bíróság arra a döntésre jutott, hogy nem sérültek annak a fogvatartottnak az alapvető jogai, akit 32 alkalommal szállítottak át egy másik börtönbe nem megfelelő körülmények között (nem volt biztosított a mosdóhasználat, bilincsbe verték, nem használtak biztonsági övet). Szintén **Magyarországon**

egy bíróság ítéletében kinyilvánította, hogy sérült egy nem dohányzó fogvatartott élethez és egészséghez való joga, amikor börtönőrhiány miatt arra kényszerítették, hogy dohányzó fogvatartottakkal várakozzon az udvaron. Az **orosz** Igazságügyi Minisztérium által elfogadott [új rendelet javítja a börtönviszonyokra vonatkozó előírásokat](#). **Görögországban** egy új jogszabály módosítja a fogvatartottak alacsonyabb biztonsági szintű „mezőgazdasági börtönökbe” (börtöntáborokba) történő áthelyezésének feltételeit, egyfelől egyszerűsítve az áthelyezés feltételeit, másfelől növelve azon bűncselekmények számát, amelyek mentesülnek az intézkedés hatálya alól. **Belgiumban** a börtönigazgatásért felelős főigazgató bejelentette, hogy bezárják az ország két „átmeneti intézményének” (kisebb börtönének) egyikét, miután az intézményt üzemeltető magánvállalat elállt a szerződésétől. Szintén **Belgiumban** az igazságügyi miniszter bejelentette, hogy hamarosan új, rövidebb börtönbüntetésre ítélték elhelyezésére szolgáló fogházak nyitják meg kapuikat.

OKTATÁS ■ **Grúziában** egy, az Igazságügyi Minisztérium és az Oktatásügyi Minisztérium között nemrégiben létrejött új megállapodás lehetővé teszi a fogvatartottak számára, hogy e-oktatási rendszeren keresztül egyetemen tanulhassanak. A **portugál** Igazságügyi Minisztérium nemrégiben bejelentette, hogy tervei szerint [2022 végére a fogvatartottak 35% részesül majd oktatásban és képzésben](#).

ÉLELMEZÉS ■ Egy **osztrák** bíróság [meghatározta a fogvatartottak ételmezésére vonatkozó szabályokat](#). **Ukrajnában** nemrégiben elfogadtak egy [törvényt a kényszertáplálás esetén követendő eljárásról](#).

VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁS SZABADSÁGA ■ A **német** Szövetségi Alkotmánybíróság döntése értelmében a börtönigazgatóság megsértette egy fogvatartott véleménynyilvánítási szabadságát, amikor elutasította egy újságíró interjú iránti kérelmét.

EGÉSZSÉG ■ **Bulgáriában** két különálló ügyben kártérítést ítélt meg a nemzeti bíróságok egy [fogvatartott számára, aki tuberkulózissal fertőződött meg a börtönben](#), és [egy másik fogvatartott számára, aki rendszeresen nem kapott inzulint, és akit nem küldtek el orvosi felülvizsgálatra](#) külső egészségügyi létesítménybe. Az **orosz** Alkotmánybíróság kimondta, hogy az előzetes letartóztatásban lévőknek orvosi szakértői vizsgálat iránti kérelmük elutasítása esetén joguk van azonnal fellebbezést benyújtani annak megállapítása érdekében, hogy egészségi állapotuk lehetővé teszi-e előzetes letartóztatásukat. Szintén **Oroszországban** a Legfelsőbb Bíróság elutasította egy börtön egészségügyi intézményének azon kérelmét, hogy a fogvatartott másik régióba való áthelyezését követően függesszék fel azt az ítéletet, amely előírta számára, hogy a fogvatartottat fogpótlással lássa el. **Belgiumban** a börtönökért felelős főigazgató bejelentette, hogy minden női fogvatartott számára ingyenesen biztosítanak egészségügyi betéteket. Egy **portugál** börtön [első alkalommal tartott távkonzultációt egy kórházi egységgel](#). **Spanyolországban** először [hozott ítéletet bíróság a fogvatartottak eutanáziájáról](#).

INFORMÁCIÓTECHNOLÓGIA ■ **Spanyolországban** egy, a kormány által elfogadott királyi rendelet megteremtette az információtechnológiák büntetés-végrehajtási intézményekben történő használatát szabályozó keretet.

JOGI VÉDELEM ÉS KÉPVISELET ■ Egy **bolgár** bíróság [elutasította a nemzeti jogi tanácsadó iroda fellebbezését, amely nem értett egyet azzal, hogy ki kell fizetnie egy fogvatartottat képviselő ügyvédnek az őt megillető ügyvédi díjat](#). **Ukrajna** jogszabály-módosítások révén lehetővé tette, hogy a Nemzetközi Büntetőbíróság által tárgyalt ügyekben a fogvatartottak képviselői meglátogassák a fogvatartottakat és jogi tanácsadást nyújtsanak. Az **orosz** Legfelsőbb Bíróság kiterjesztette az előzetes letartóztatásban lévők számára a meghatalmazás lehetőségét. **Németországban** a Szövetségi Alkotmánybíróság ítélete szerint sérült egy fogvatartott hatékony jogorvoslathoz való alkotmányos joga, amikor a bíróság nem dolgozta fel haladéktalanul az általa benyújtott kérelmet.

LMBTIQ ■ A **portugál** reintegrációért és börtönszolgálatokért felelős főigazgatóság [új szabályokat fogadott el a transznemű fogvatartottak jogainak biztosítására](#).

ÉLETFOGYTIG TARTÓ SZABADSÁGVESZTÉSEK ■ **Lengyelországban** egyéb módosítási javaslatok mellett az Igazságügyi Minisztérium egy sor bűncselekmény esetében be kívánja vezetni a feltételes szabadlábra helyezés nélküli életfogytiglani börtönbüntetést.

FELÜGYELET ■ A magyar nemzeti megelőző mechanizmus állapotát szakértői vizsgálat során a függetlenség hiánya miatt leminősítették. **Belgiumban** a börtönigazgatásért felelős szerv kiadott egy belső feljegyzést, amelyben arra kérte a börtönigazgatókat, hogy következetesen jelentsék a súlyos incidenseket a felügyelőbizottságoknak. **Franciaországban** a Toulouse-i Ügyvédi Kamara elnöke felkeresett egy helyi börtönt és felmérte, hogyan hajtott végre a kormány egy, a bíróság által néhány hónappal azelőtt kiadott ideiglenes végzést.

MEGELŐZŐ FOGVATARTÁS ■ A **lengyel** kormány bejelentette, hogy jó néhány ponton módosítani kívánja a megelőző fogvatartásra szolgáló központokról szóló törvényt; ezekben a központokban helyezik el a veszélyesnek ítélt mentális zavarban szenvedőket, miután letöltötték szabadságvesztésüket.

BÖRTÖNJOG ■ **Franciaországban** hatályba lépett egy, [a börtönökre vonatkozó valamennyi jogi rendelkezést magában foglaló büntetés-végrehajtási törvénykönyv](#).

BÖRTÖNSZEMÉLYZET ■ Egy **osztrák** börtön börtönőrei hivatalos levelet küldtek a börtönigazgatónak, amelyben azt állították, hogy „elvesztette az irányítást” az intézmény felett, és rámutattak számos súlyos igazgatási problémára.

BÖRTÖNSTATISZTIKÁK ■ A **litván** kormány [jóváhagyta egy új börtön építését](#), amely az első új büntetés-végrehajtási intézmény azóta, hogy az ország visszanyerte függetlenségét; a létesítmény célja, hogy növelje az egy fogvatartottra jutó személyes teret. A **portugál** igazságügyi miniszter [bejelentette, hogy 600 új fogvatartott befogadására alkalmas helyet alakítanak ki](#). **Magyarországon** a kormány által nemrégiben közzétett friss statisztikai adatok alapján 2020 és 2021 között 25%-kal nőtt az előzetes letartóztatásban lévők száma. A **moldovai** kormány által közzétett adatok arra engednek következtetni, hogy [a börtönök több mint felében továbbra is gondot jelent a zsúfoltság](#). Szintén **Moldovában** az Igazságügyi Minisztérium által kiadott rendelet [növelte a büntetés-végrehajtási intézmények hivatalos kapacitását, aminek eredményeképpen csökkent az egy főre jutó személyes tér](#). Végezetül **Moldovában** a legfrissebb statisztikák szerint [a hatóságok csak korlátozott mértékben éltek a 2021-ben elfogadott amnesztia törvény nyújtotta lehetőségekkel](#), vagyis azzal, hogy csökkentsék a börtönök zsúfoltságát.

BÖRTÖNÖK A HÁBORÚ ALATT ■ Számos médiatudósítás és civil szervezet által kiadott jelentés tanúsága szerint az **orosz** Wagner katonai magáncég [több orosz fegyencetelepen aktívan toboroz elítélteket ukrainai katonai műveleteihez](#). **Ukrajnában új törvény szabályozza a háborús bűncselekményért elítéltek és hadifoglyok jövőbeli fogolycserék érdekében történő szabadlábra helyezését.**

CSALÁDI ÉS MAGÁNÉLET ■ Az **orosz** Legfelsőbb Bíróság kibővítette azon intézmények jegyzékét, amelyekkel a fogvatartottak teljes titoktartás mellett levelezhetnek. A **magyar** Legfelsőbb Bíróság egyik ítéletében úgy határozott, hogy nem sérültek annak a fogvatartottnak a jogai, akit rokonaitól 200 kilométerre helyeztek el. **Litvánia** az ítélet-végrehajtásról szóló törvénykönyv módosításai révén növelte a fogvatartottaknál tett látogatások és az őket megillető telefonhívások számát (a reform a munkavégzés, az őrizet feltételei és az elektronikus felügyelet terén is jelentős változásokat hozott). Egy **osztrák** bíróság elutasította egy fogvatartott kérelmét, aki engedélyt kért arra, hogy a börtönben szerzett keresetéből laptopot vásároljon, és úgy vélte, hogy a vásárlás megadott célja („képzés”) „nem konkrét”. **Németországban** a Szövetségi Alkotmánybíróság azt az ítéletet hozta, hogy a börtönigazgatóság megsértette egy fogvatartott magánélethez való jogát, amikor a fogvatartottat véletlenszerű, felügyelet alatt végzett vizeletvizsgálatoknak vetette alá, amelyekre a börtönszemélyzet jelenlétében került sor. A **lengyel** Alkotmánybíróság úgy döntött, hogy nem minősül alkotmányellenesnek az a törvény, amely megtagadja a fogvatartottak családtagjaitól annak lehetőségét, hogy panasszal éljenek abban az esetben,

ha az ügyész nem engedélyezi a fogvatartott számára, hogy telefonon tartsa a kapcsolatot a családjával. Egy, az [EUB elé terjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmében](#) az **olasz** Legfelsőbb Bíróság megkérdezte, hogy a kiskorú gyermekeivel együtt élő anya átadása összeegyeztethető-e az európai emberi jogi jogszabályokkal.

VALLÁS ■ Az **osztrák** parlament elfogadott egy [határozatot, amely növeli a fegyházakban teljesített lelkipásztori és vallási szolgálatok számára biztosított finanszírozást](#).

BIZTONSÁG ■ **Németország** Észak-Rajna-Vesztfália tartományában a börtönökről szóló új jogszabály megerősíti a börtönrendszer biztonsági célkitűzését (és több lehetőséget nyújt az „egy cella – egy fogvatartott” elv alóli mentesítésre). **Spanyolországban** egy, a büntetés-végrehajtási igazgatás főtítkársága által elfogadott új utasítás [felsorolja a börtönök azon új területeit, ahol térfelügyelő kamerákat kell felszerelni, és meghatározza a felvételekhez való hozzáférés feltételeit](#).

ÍTÉLETMÓDOSÍTÁS ■ **Belgiumban** hatályba lépett az a reform, amely az ítéletek módosítására vonatkozó döntési jogkört a fogvatartottak valamennyi kategóriája esetében a végrehajtási bíróságok hatáskörébe utalja. Szintén **Belgiumban** egy új [törvény lehetővé teszi a fogvatartottak korai, a büntetésük lejártá előtt hat hónappal történő szabadlábra helyezését](#). A **spanyol** nemzeti bíróság (Audiencia Nacional) úgy ítélte meg, hogy amikor mérlegelik a terrorista bűncselekmény miatt elítélt fogvatartottak ideiglenes szabadlábra helyezésének engedélyezését, [a jó magaviselet és a reintegráció elsőbbséget élvez az áldozatoktól történő bocsánatkérés kötelezettségének teljesítésével szemben](#). **Olaszországban** egy bíróság kimondta, hogy az a súlyos korrupcióért elítélt köztisztviselő, akinek az igazságszolgáltatással való együttműködését a bíró enyhítő körülményként figyelembe vette, a tárgyalás után azonnal kérhet a börtönbüntetésről eltérő büntetési formákat anélkül, hogy a „magistratura di sorveglianza” (az igazságszolgáltatás felügyeleti szerve) vizsgálatnak vetné alá. **Csehországban** az Alkotmánybíróság emlékeztetett arra, hogy a fogvatartottak egyetlen kategóriája sem zárható ki a feltételes szabadlábra helyezés alól, és meghatározta azokat a kritériumokat, amelyeket a rendes bíróságoknak alkalmazniuk kell, amikor mérlegelik, hogy egy adott szabadságvesztés esetén másodszor is feltételelesen szabadlábra helyezik-e a fogvatartottat.

KÍNZÁS ■ **Oroszországban** hatályba lépett egy új törvény, amely az orosz büntetőjogban újrafogalmazza a kínzás fogalmát.

ÁTHELYEZÉS ■ Egy bolgár bíróság kimondta, hogy [egy börtönigazgatóság önkényesen és jogellenesen járt el, amikor \(egyebek mellett\) viselkedése miatt áthelyezett egy fogvatartottat](#). A lengyel Legfelsőbb Bíróság ítéletében úgy határozott, hogy [egy kettős állampolgársággal rendelkező lengyel nemzetiségű elítélt átszállítható egy másik államba, hogy ott töltsen le börtönbüntetését](#).

MUNKAVÉGZÉS ■ Egy **osztrák** bíróság arra a döntésre jutott, hogy egy fogvatartott, aki fegyelmi intézkedés következtében nem tudott dolgozni, nem jogosult kártérítésre. **Franciaországban** a fegyházakban dolgozó fogvatartottakat immár „börtönben kötött munkaszerződés” keretében foglalkoztatják. **Bulgáriában** a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság kimondta, hogy [bírósági felülvizsgálatnak kell alávetni egy börtönigazgató azon döntését, amelyben felfüggesztett egy fogvatartottat a munkavégzés alól](#).

A TELJES ÜGYRŐL WEBOLDALUNKON OLVASHAT >>

Ezúton szeretnénk köszönetet mondani [tagjainak és partnereiknek](#) a hírlevélhez való hozzájárulásukért!

**EUROPEAN
PRISON
LITIGATION
NETWORK**

www.prisonlitigation.org

21ter rue Voltaire

75011 Paris

Franciaország

contact@prisonlitigation.org

A hírlevelet az Európai Unió, az UNAIDS és a Robert Carr Alapítvány finanszírozza. Azonban a hírlevélben kifejezett álláspontok és vélemények kizárólag a szerzők sajátjai, és nem feltétlenül tükrözik az Európai Unió, az Európai Bizottság, az UNAIDS vagy a Robert Carr Alapítvány véleményét. Ezen álláspontokért és véleményekért az Európai Unió, az Európai Bizottság, az UNAIDS és a Robert Carr Alapítvány nem tartozik felelősséggel.

